

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К.Д.УШИНСЬКОГО»

Кафедра української філології та методики навчання фахових дисциплін

Методичні рекомендації

до проведення практичних занять з дисципліни «Методика викладання української та зарубіжної літератур» для студентів 3 курсу спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова та література)

Одеса -2023

Хижняк І. А. Методичні вказівки до проведення практичних занять з дисципліни «Методика викладання української та зарубіжної літератур» для студентів 3 курсу спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова та література). Університет Ушинського, 2023. 56 с.

Рецензенти:

Буднік А. О. к.пед.н., доцент кафедри слов'янського мовознавства Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Чикур Л. Д. к.філол.н., доцент кафедри української літератури та компаративістики Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

Рекомендовано до друку Вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» протокол № 4 від 26 жовтня 2023 року

ЗМІСТ

Вступ	4
Структура курсу	8
Практичне заняття №1	16
Практичне заняття №2	16
Практичне заняття №3	17
Практичне заняття №4	19
Практичне заняття №5	20
Практичне заняття №6	21
Практичне заняття №7	22
Практичне заняття №8	23
Практичне заняття №9	24
Практичне заняття №10	25
Практичне заняття №11	27
Практичне заняття №12	28
Практичне заняття №13	30
Практичне заняття №14	31
Практичне заняття №15	32
Практичне заняття №16	33
Рекомендована література	35
Додатки	38
Питання до іспиту	45

ВСТУП

Методичні вказівки до проведення практичних занять з дисципліни «Методика викладання української та зарубіжної літератур» розроблено у відповідності до затверджено програми дисципліни та згідно структурно-логічної схеми, передбаченої освітньо-професійної програми бакалавра зі спеціальності 014 Середня освіта (Українська мова та література).

Навчальна дисципліна покликана сформувати у студенті здатності:

- здатність діяти відповідально й свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права й обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини й громадянина в Україні.
- здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді;
- здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети;
- здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості;
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;
- здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями, застосовувати їх у практичних ситуаціях;
- здатність до пошуку, обрамлення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність формувати і розвивати мовно-комунікативні вміння й навички учнів;

- здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів;
- здатність формувати та розвивати в учнів ключові компетентності та вміння, спільні для всіх компетентностей, здійснювати інтегроване навчання учнів;
- здатність добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання й виховання, розвивати в учнів критичне мислення;
- здатність організовувати процес навчання, виховання і розвитку учнів, а також різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності, позаурочної і позакласної роботи з учнями;
- здатність здійснювати оцінювання результатів навчання учнів, аналізувати результати навчання й забезпечувати самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів;
- здатність використовувати інновації у професійній діяльності;
- здатність формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною, виконувати обов'язки класного керівника.

Практичні заняття покликані розвинути саме практичні навички застосування набутих на лекційних заняттях та у процесі самостійної роботи студентів теоретичних знань.

Згідно затверджено програми, на практичні заняття з дисципліни відведено 28 годин.

Форми проведення практичних занять:

1. Круглий стіл.
2. Дискусія.
3. Семінар.
4. Практичне заняття.
5. Тренінг.
6. Ділова гра.

Круглий стіл – це дискусійна форма обговорення теми або проблеми на засадах рівності та взаємної відкритості. В рамках круглого столу учасники мають рівні права та висловлювання своїх думок та поглядів. Така форма обговорення сприяє демократичному обміну ідеями та сприяє пошуку компромісів або спільних рішень.

Дискусія – це процес обміну аргументованими думками, поглядами та ідеями між учасниками з метою обговорення певної проблеми, теми або питання. У ході дискусії різні сторони доводять свої позиції, висловлюють свої аргументи і контраргументи, аналізують докази та вислуховують думки інших учасників.

Семінар – це форма навчання або обговорення, яка передбачає самостійне вивчення студентами за завданням педагога окремих питань і тем лекційного курсу, активну участь учасників у практичних або теоретичних діях під керівництвом ведучого або експерта. Головна мета семінару полягає в поглибленні знань, розвитку навичок і вмінь, а також сприянні обміну ідеями і досвідом між учасниками [Ситченко, 89].

Практичне заняття – це форма навчального заняття, під час якого студенти займаються практичними завданнями, виконують вправи, відпрацьовують навички та застосовують теоретичні знання у практичних ситуаціях. Практичні заняття є важливою частиною навчального процесу, оскільки вони сприяють засвоєнню практичного досвіду та розвитку вмінь та навичок, необхідних для успішної професійної діяльності.

Тренінг – це інтерактивна форма навчання, яка спрямована на розвиток певних навичок, компетенцій та особистісного зростання учасників. Він зазвичай проводиться в груповій або колективній формі і передбачає активну участь, практичні вправи, дискусії та взаємодію між учасниками та керівником.

Ділова гра – це симуляційна активність, яка використовується для навчання та розвитку навичок у різних професійних сферах. Вона передбачає

відтворення реальних ситуацій та завдань, з якими стикаються фахівці в практичній діяльності.

СТРУКТУРА КУРСУ

Згідно затверджених навчальної та робочої програми кредитного модуля, структура практичних занять передбачає 28 навчальних годин, тобто 14 практичних занять.

З дисципліни «Методика викладання української та зарубіжної літератур» передбачається виконання студентами індивідуальних навчально-дослідних завдань (ІНДЗ).

Вид і форма семестрового контролю – екзамен, на який відводиться 20 балів. Для допуску до екзамену студент має набрати не менше, ніж 40 балів. Накопичені здобувачем бали під час вивчення навчальної дисципліни не анулюються, а сумуються. Оцінка за екзамен не може бути меншою за кількість накопичених ним балів.

Відповіді на практичних заняттях: ваговий бал – 2 бали за роботу на одному практичному занятті. Максимальна кількість балів за роботу на практичних заняттях дорівнює: 14 практичних X 2 бали = 28 балів.

0 балів	Здобувач виявляє повне незнання чи нерозуміння матеріалу, не виконує жодного практичного завдання.
1 бали	Знання здобувача є достатньо повними, він самостійно застосовує відповідний навчальний матеріал, виконуючи практичні завдання; аналізує, робить висновки. Відповідь повна, логічна, обґрунтована, але припускається неточностей. Здобувач самостійно використовує необхідні інформаційно-методичні матеріали виконуючи практичні завдання. Виконані завдання у цілому відповідають вимогам, хоча мають незначні огріхи. Здобувач доповнює або виправляє відповіді сокурсників.
2 бали	Здобувач володіє міцними знаннями, оперує ними при виконанні практичних завдань. Самостійно використовує необхідні інформаційно-методичні матеріали виконуючи практичні завдання. Не припускається помилок при їхньому виконанні. Здобувач виступає експертом практичних завдань, що виконали однокурсники.

Доповідь з мультимедійною презентацією

Доповідь з мультимедійною презентацією – це комунікативна форма передачі інформації або викладу думок, підтримана використанням мультимедійних засобів, таких як презентаційний програмний засіб (наприклад, PowerPoint, Keynote, Google Slides) для візуального показу слайдів, зображень, відео, анімації та інших елементів.

Основні компоненти доповіді з мультимедійною презентацією:

Вступ: Доповідь починається з вступної частини, де презентатор вітає аудиторію, представляє себе та визначає тему або мету доповіді.

Змістова частина: Презентатор розгортає основну інформацію або думки доповіді, використовуючи послідовні слайди з текстом, графіками, діаграмами, зображеннями, відео або аудіо. Ця частина може включати ключові пункти, приклади, статистику, аргументи, результати досліджень, висновки тощо.

Візуальна підтримка: Мультимедійна презентація служить візуальною підтримкою доповіді. Вона включає в себе візуальні елементи, які допомагають уточнити та показати ключові ідеї, зробити презентацію цікавішою та зрозумілішою для аудиторії.

Комунікація з аудиторією: Презентатор взаємодіє з аудиторією, використовуючи мову тіла, голос, питання та відповіді, залучення до обговорення або групових активностей. Це допомагає підтримати активний інтерес та залученість слухачів.

Заклучна частина: Доповідь завершується заключною частиною, де презентатор підводить підсумки, формулює основні висновки або рекомендації, закликає до дії або задає питання для подальшого обговорення.

Доповідь з мультимедійною презентацією дозволяє ефективно передати інформацію, викликати емоційну реакцію аудиторії, візуально показати ключові моменти та зробити презентацію більш захопливою та зрозумілою. Вона допомагає учасникам легше засвоїти та запам'ятати матеріал, створює можливості для дискусій, обміну думками та навіть взаємодії з використанням технологій.

Доповідь з мультимедійною презентацією оцінюється у 10 балів.

SWOT-аналіз – це стратегічний інструмент, який використовується для оцінки сильних і слабких сторін, можливостей та загроз, що впливають на організацію, проєкт, продукт або будь-який інший об'єкт дослідження. Абревіатура SWOT походить від англійських слів strengths (сильні сторони), weaknesses (слабкі сторони), opportunities (можливості), threats (загрози).

Основні компоненти SWOT-аналізу:

1. Strengths (сильні сторони): це внутрішні позитивні аспекти, переваги або ресурси, якими володіє об'єкт аналізу. Вони можуть включати конкурентні переваги, експертні знання, високу якість продукту або послуги, сильну бренд-репутацію, ефективне управління тощо.
2. Weaknesses (слабкі сторони): це внутрішні негативні аспекти або обмеження, з якими стикається об'єкт аналізу. Вони можуть включати недостатню фінансову потужність, обмежену рекламну стратегію, недостатній досвід персоналу, відсутність потрібних ресурсів тощо.
3. Opportunities (можливості): це зовнішні фактори або умови, які зможуть створити переваги або нові шанси для об'єкту аналізу. Вони можуть включати нові ринки, зміни в законодавстві, розвиток технологій, зростання попиту на певний продукт або послугу тощо.
4. Threats (загрози): це зовнішні фактори або умови, які можуть негативно вплинути на об'єкт аналізу або становити ризик. Вони можуть включати зміни в конкурентному середовищі, економічні кризи, зміни в смаках або поведінці споживачів, правові обмеження тощо.

Мета SWOT-аналізу полягає у зборі, аналізі та оцінці ключових факторів, що впливають на об'єкт дослідження, з метою розробки стратегічного плану дій. Результати SWOT-аналізу можуть використовуватися для виявлення потенційних переваг, усунення недоліків, визначення пріоритетних напрямків розвитку та мінімізації ризиків.

Конспект уроку – це структурований план або запис, який містить основні елементи та послідовність активностей, що плануються на уроці літератури. Він є важливим елементом для вчителя, який допомагає організувати та провести ефективний урок.

Основні компоненти конспекту уроку літератури можуть включати:

1. Тема уроку.
2. Тип уроку.
3. Етапи уроку:
  - Організаційний момент.
  - Актуалізація опорних знань та життєвого досвіду.
  - Мотивація навчальної діяльності.
  - Постановка теми та завдань уроку.
  - Вивчення нового матеріалу.
  - Застосування знань, умінь і навичок.
  - Рефлексія.

Конспект уроку з літератури допомагає вчителю структурувати матеріал та діяти згідно плану, забезпечуючи послідовність та цілеспрямованість навчального процесу. Він також слугує довідником для вчителя під час проведення уроку, допомагаючи запам'ятовувати важливі етапи та акцентувати увагу на ключових аспектах навчання.

Бібліографія журнальних публікацій - це список джерел або літературних посилань, які використовуються для документування та посилання на статті, опубліковані в журналах. Вона надає повну інформацію про авторів, назви статей, журнали, дати публікації та інші деталі, які дозволяють ідентифікувати джерело та знайти його.

Основні компоненти бібліографії журнальних публікацій можуть включати:

- автор(и): прізвище та ініціали авторів статті. Якщо є кілька авторів, їх можна розділити комами або вказати «та ін.» після першого автора;

- назва статті: повна назва статті, яка зазвичай подана у лапках або курсивом;
- назва журналу: повна назва журналу, в якому стаття була опублікована. Назва журналу зазвичай виділяється курсивом.
- рік публікації: рік, в якому стаття була опублікована. Зазвичай вказується у дужках після назви журналу.
- номер тома та випуску: номер тома та випуску журналу, в якому стаття була опублікована. Зазвичай вказується після року публікації у круглих дужках.
- сторінки: діапазон сторінок, на яких розміщена стаття.
- DOI або URL (якщо доступно): ідентифікатор об'єкта цифрового об'єкта (DOI) або посилання (URL), яке дозволяє отримати доступ до електронної версії статті.

Бібліографія журнальних публікацій дозволяє читачам відстежувати походження інформації, перевіряти джерела та знайти статті, що цитуються. Вона є важливою частиною наукових досліджень, наукових статей та академічних публікацій, оскільки забезпечує належну атрибуцію джерел та дотримання наукових стандартів.

Інфографіка – це графічне зображення інформації або даних, яке поєднує текст, зображення та візуальні елементи для ефективної комунікації складної інформації. Її головна мета – візуалізувати інформацію таким чином, щоб зрозуміти його швидше, легше і більш ефективно.

Основні риси інфографіки:

1. Візуальне зображення даних. Інфографіка використовує різноманітні візуальні елементи, такі як діаграми, графіки, схеми, іконки, кольори та зображення, для відображення інформації та даних. Це допомагає використовувати сенсорні канали сприйняття для швидкого розуміння інформації.

2. Структурування та упорядкування інформації. Інфографіка допомагає організувати складну інформацію в логічну структуру, розбиваючи її на частини та надаючи загальний огляд теми. Це сприяє легкому сприйняттю та запам'ятовуванню інформації.

3. Використання мінімального тексту. Інфографіка намагається обмежити використання тексту до необхідного мінімуму. Замість цього вона використовує короткі заголовки, ключові слова та пояснювальні іконки, щоб передати інформацію. Це полегшує сприйняття та розуміння інформації навіть без глибокого читання.

4. Впливна комунікація. Інфографіка має сильний вплив на аудиторію. Вона допомагає відобразити важливі факти і дані, наголошувати на ключових показниках або трендах, створювати емоційний зв'язок та стимулювати дії.

5. Різноманітність форматів. Інфографіка може бути представлена у різних форматах, включаючи постери, ілюстрації, презентації, веб-сторінки, соціальні медіа пости тощо. Це дозволяє використовувати її в різних контекстах та для різних цілей.

Інфографіка допомагає зрозуміти складну інформацію, розповісти захопливі історії, візуалізувати статистику, представити концепції та ідеї, а також покращити комунікацію з аудиторією.

Календарне планування - це процес створення плану дій на певний період, який охоплює календарні дати. В освіті, календарне планування використовується для організації навчального процесу, визначення послідовності та розподілу уроків, модулів, тем, оцінювання та інших активностей на певні дати та періоди.

Календарне планування в освіті допомагає вчителям організувати навчальний процес, забезпечувати систематичність та структурованість навчання, визначати терміни та дедлайни для завдань та оцінювання. Воно також дозволяє планувати заплановані активності, забезпечуючи ефективність та продуктивність навчання.

Проходження курсів на платформах EdEra, Prometheus. Студенти проходять курси на зазначених платформах, отримують сертифікати, і надсилають їх викладачеві до зазначеного терміну. Загальна кількість курсів має бути не менше 3.

Карта розподілу балів за результатами поточної роботи здобувачів вищої освіти у V-VI семестрах (денна форма) з навчальної дисципліни «Методика викладання української та зарубіжної літератур»

Назва заходу поточного контролю	Термін виконання	Форма контролю	Максимальна кількість балів
1. Підготовленість та активна участь у практичних заняттях			
1. Активна участь у роботі практичних заняттях	Протягом семестру	Поточний контроль	16x2=32*
2. Виконання завдань самостійної роботи	Протягом семестру	Поточний контроль	19x2=38*
3. Виконання індивідуального навчально-дослідного завдання	Протягом семестру	Виголошення доповіді з мультимедійною презентацією перед аудиторією на практичних заняттях	10*
2. Вибіркові завдання			
4.Розробка тематичних тестових завдань	Протягом семестру	Перевірка правильності виконання під час аудиторних занять	10
5.Виконання презентації за темами дисципліни	Протягом семестру	Перевірка правильності виконання під час аудиторних занять	5
6.Підготовка наукової статті за темами дисципліни	Протягом семестру	Обговорення підготовлених матеріалів, подача до друку	10
7.Проходження курсів на платформах EdEra, Prometheus	Протягом семестру	Отримання сертифікату	10

8.Розробка кросворду за темою навчальної дисципліни	Протягом семестру	Перевірка правильності виконання під час аудиторних занять	5
Усього балів у семестрі			80
Екзамен	Згідно з графіком	Підсумковий контроль	20
Усього			100

*Зазначено максимальну кількість балів. Кількість балів залежить від правильності, повноти виконання заходу поточного контролю

Практичне заняття №1, 2

Тема: Основні етапи розвитку методики викладання літератури

Форма заняття: круглий стіл

Мета: вивчити ключові періоди та етапи розвитку методики викладання літератури в історичному контексті, а також усвідомити їх вплив на сучасний підхід до викладання літератури.

План заняття:

1. Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком

1. Об'єкт, предмет і структура методики викладання літератури.

2. Зв'язок методики викладання літератури з іншими науками.

3. Історія розвитку методики викладання літератури:

- навчальні книги 9-17 століття;
- видатні українські педагоги 18 століття;
- умови літературної освіти 19 століття;
- методична наука в Україні в 20 столітті.

Круглий стіл проводиться у формі «методичного діалогу». У рамках такої форми Круглого столу студенти заздалегідь знайомляться з темою обговорення, отримують теоретичне домашнє завдання. Студенти заздалегідь готують доповіді та виступи. Регламент доповіді до 5 хвилин. На занятті вони заслуховуються, після чого починається їх обговорення, аналіз, коментування, обмін думками. Регламент обговорення до 5 хвилин. Модератором круглого столу виступає викладач.

Методичний діалог ведеться по певній проблемі між групами слухачів. Рушійною силою діалогу є культура спілкування і активність слухачів. Велике значення має загальна емоційна атмосфера, яка дозволяє викликати почуття внутрішньої єдності. На закінчення робиться висновок по темі, приймається рішення про подальші спільні дії.

Завдання до підготовки до наступного практичного заняття:

1. Студенти мають підготувати аналіз однієї з програм з української або зарубіжної літератури (письмово) або SWOT-аналіз програми з літератури для НУШ. Письмовий аналіз має бути доповнений презентацією (5-10 кадрів). SWOT-аналіз має бути представлений у вигляді одного кадру презентації.

Практичне заняття №3

Тема: Аналіз шкільних програм з літератури

Форма заняття: Круглий стіл

Мета: проаналізувати літературні програми, що використовуються в школах, з метою з'ясування їхніх сильних сторін, можливих недоліків та вдосконалення навчального процесу.

План заняття:

1. Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком

1. Огляд перших спроб систематичного вивчення літератури у шкільних програмах.
2. Роль провідних освітніх діячів епохи Просвітництва у формуванні програм з літератури.
3. Аналіз впливу романтизму на програми з літератури та формування національної свідомості через вивчення літератури.
4. Експериментальні напрямки та нові тематики у програмах з літератури періоду модернізму.
5. Трансформація програм з літератури 20 століття.
6. Сучасні програми для НУШ.

2. Аналіз однієї з програм з української або зарубіжної літератури (письмово) або SWOT-аналіз програми з літератури для НУШ.

Орієнтовна схема аналізу програми

1. Яка мета, завдання, концепція програми?

2. Які принципи структурування програми (хронологічний, історико-літературний, лінійний, концентрований, тематичний, жанровий, лінійно-поступовий)?
3. Які принципи відбору літературних творів (вивчення зразкових авторів, уведення літератури другого та третього рядів, художні показники та ін.), теоретичного та критичного матеріалів?
4. Які принципи вивчення літературних творів?
5. Монографічні та оглядові теми в програмі.
6. Які функції розділів програми (теорія літератури, позакласне читання тощо)?
7. Наскільки програма сприяє формуванню знань, умінь, навичок школярів, читацьких та літературно-творчих здібностей, здійсненню внутрішньопродметних та міжпредметних зв'язків, вибору способів засвоєння тексту, вивченню питань теорії літератури, розвитку мови тощо.
8. Апарат програми: пояснювальна записка до програми, пояснювальна записка до кожного класу, анотації до тем, списки для позакласного читання, тематичне планування, анкети для педагогічного діагностування, контрольні роботи, перелік текстів для вивчення напам'ять, списки підручників та посібників, перелік основних видів усних та письмових робіт, перелік загальних вимог до учнів того чи іншого віку і т. ін.)
9. Системність програми.
10. Відповідність програми щодо вимог стандарту.

Студенти в короткій формі виголошують свій аналіз програми, ілюструючи відповідь мультимедійною презентацією. Максимальна тривалість виступу кожного доповідача не повинна перевищувати 5-7 хвилин. Потім відбувається загальне обговорення. Регламент обговорення 5 хвилин.

Завдання до підготовки до наступного практичного заняття:

1. Студенти мають підготувати аналіз одного з підручників з української або зарубіжної літератури (письмово) або SWOT-аналіз підручника з

літератури. Доповіді мають бути доповнені презентацією (5-10 кадрів). SWOT-аналіз має бути представлений у вигляді одного кадру презентації.

Практичне заняття №4

Тема: Аналіз шкільних підручників з літератури

Форма заняття: Круглий стіл

Мета: *здобути практичні навички аналізу підручників з літератури, зрозуміти їхню важливість у літературному навчанні.*

План заняття:

- 1. Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком*
- 2. Аналіз одного з підручників з української або зарубіжної літератур (письмово) або SWOT-аналіз підручника з літератури.*

Орієнтовна схема аналізу підручника з літератури

1. Хто автори підручника?
2. В якій мірі підручник реалізує концепцію програми?
3. Які принципи побудови та структури підручника? Апарат підручника.
4. Розділи підручника. Зміст розділів.
5. Який характер питань та завдань до текстів? Які способи засвоєння текстів рекомендує підручник?
6. Які принципи введення відомостей з теорії літератури?
7. Наскільки підручник сприяє формуванню знань, умінь, навичок, аналітичних, читацьких та літературно-творчих здібностей, розвитку мовлення учнів, здійсненню внутрішньо-предметних та міжпредметних зв'язків тощо?
8. Чим відрізняються підручники для 5-9 класів від підручників для 10-11 класів?
9. Яка роль ілюстративного матеріалу?

Студенти в короткій формі виголошують свій аналіз програми, ілюструючи відповідь мультимедійною презентацією. Максимальна

тривалість виступу кожного доповідача не повинна перевищувати 5-7 хвилин. Потім відбувається загальне обговорення. Регламент обговорення 5 хвилин.

Завдання до підготовки до наступного практичного заняття:

1. Зробити SWOT-аналіз сучасного вчителя літератури.

Студенти, проаналізувавши основні вимоги до сучасного вчителя-словесника, мають підготувати SWOT-аналіз у вигляді одного кадру презентації та продемонструвати своїм одногрупникам. Регламент презентації до 5 хвилин.

2. Випишіть цитати, які вам імпонують про місце та роль вчителя у житті дитини (8-10 цитат).

Практичне заняття №5

Тема: Учитель-словесник і його професійні якості

Форма заняття: Дискусія.

Мета: розглянути основні професійні компетенції та якості, якими повинен володіти вчитель-словесник.

План заняття:

1. Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком

1. Яка різниця між «творчим» вчителем і вчителем-новатором? Яких Ви знаєте вчителів-новаторів?

2. Охарактеризуйте основні вимоги до сучасного вчителя-словесника.

3. Підготовка вчителя до уроку.

4. Коло наукових інтересів, напрямів у підготовці майбутнього вчителя літератури.

5. Проблема дисципліни на уроці. Управління класом.

2. Презентація SWOT-аналізу сучасного вчителя літератури.

Регламент презентації до 5 хвилин. Після презентації відбувається її обговорення з групою. Регламент обговорення 2-3 хвилини. У кінці заняття відбувається вибір кращого виконання SWOT-аналізу – колективне обговорення і голосування.

Проводиться оцінка за критеріями:

- зміст аналізу та відповідність поставленому завданню;
- оформлення, дизайн;
- прояв творчого підходу до виконання завдання;
- дотримання регламенту;
- ораторські здібності доповідача;
- рівень інтересу аудиторії до презентації.

3. Обговорення цитат щодо місця та ролі вчителя у житті дитини (8-10 цитат).

Завдання до підготовки до наступного практичного заняття:

1. Розробити власний логотип та логотип власної школи.
2. Розробити контент-план на найближчий місяць.
3. Визначити основні розділи на своєму сайті.

Практичне заняття №6

Тема: Створення бренду вчителя-словесника

Форма занять: Тренінг.

Мета: *розвинути навички створення та розвитку власного бренду вчителя як важливої компетенції сучасного педагога.*

План заняття:

1. Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком

- 1.Що таке особистий бренд вчителя і навіщо?
- 2.Стратегія розвитку бренду і сучасної презентації своєї професійної діяльності.
- 3.Офлайн і онлайн інструменти формування спільноти.
- 4.Особистий цифровий брендинг – частина освітнього підприємництва і монетизації професії.

2. Тренінг «Розробка власного бренду»

Виконання ситуативних завдань

Завдання №1. Студентам заздалегідь було запропоновано визначити свою аудиторію та канали комунікації з цією аудиторією; сформулювати свій образ; створити власний логотип.

Завдання №2. Студенти мали заздалегідь скласти контент-план на найближчий місяць і презентувати його.

Завдання №3. Студенти мають визначити основні розділи на своєму майбутньому сайті.

Під час тренінгу студенти презентують результати виконання завдання, викладач записує їх на дошці і підсумовує результати.

Завдання до підготовки до наступного практичного заняття:

«Любов – це особистісне почуття. Для того, щоб учень полюбив твір, він має перестати бути безликою книгою на полиці і тим більше «завданням». Читач має відчувати автора, який стоїть за цією книгою, його долю, його радості та страждання, цілі та надії».

1. Студенти мають прокоментувати згадані у цитаті якості читача. Висловити своє бачення того, чому для учня-читача так важливо «відчувати автора, який стоїть за цією книгою»? Що таке відчуття дасть школяру?
2. Описати своє бачення сучасних умов, необхідних «для того, щоб учень полюбив твір»?

Практичне заняття №7

Тема: Особливості сприймання учнями літератури

Форма заняття: Семінар

Мета: вивчити особливості сприймання учнями літератури; розглянути основні вікові періоди сприймання учнями літератури.

План заняття:

- 1. Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком*
1. Вікові періоди сприймання учнями літератури.
2. Розвиток творчого потенціалу учнів на уроках літератури.
3. Методика вивчення читацьких інтересів учнів.

4. Обговорення цитати на думок студентів.

2.Метод «Прес»

«Любов – це особистісне почуття. Для того, щоб учень полюбив твір, він має перестати бути безликою книгою на полиці і тим більше «завданням». Читач має відчувати автора, який стоїть за цією книгою, його долю, його радості та страждання, цілі та надії».

- Прокоментуйте згадані у цитаті якості читача. Як ви вважаєте, чому для учня-читача так важливо «відчувати автора, який стоїть за цією книгою»? Що таке відчуття дасть школяру?
- Як ви уявляєте сучасні умови, необхідні «для того, щоб учень полюбив твір»?

Студенти висловлюють свої думки з приводу наведеної цитати, аргументовано, чітко, в стислій формі, дотримуючись такої структури вислову:

1. Позиція: *Я вважаю, що...* (висловіть свою думку, поясніть у чому полягає ваша позиція).
2. Обґрунтування *...тому, що...* (наведіть причину появи цієї думки, тобто на чому ґрунтуються докази на підтримку вашої позиції).
3. Приклад: *наприклад ...* (наведіть факти, які ілюструють ваші докази).
4. Висновки: *Отже, тому я вважаю...* (узагальніть свою думку).

Регламент виступу 2-3 хвилини.

Завдання до підготовки до наступного практичного заняття:

Розробити різні види завдань з літератури (не менше 5 видів, мати письмовий запис або мультимедійну презентацію).

Практичне заняття №8

Тема: Спілкування на уроках літератури. Завдання з літератури як спосіб керування навчальною діяльністю

Форма заняття: Практичне заняття

Мета: *вдосконалити навички створення завдань з літератури, зрозуміти важливість цього інструменту у навчальному процесі.*

План заняття:

1. Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком

1. Функції завдань з літератури.
2. Варіативність навчальних завдань з літератури.
3. Типи завдань на основі ознаки «зміст роботи».
4. Класифікацію завдань за рівнем аналізу твору; за ступенем самостійного мислення учня; за відношенням до художнього тексту; за формою завершення та за зв'язком з класною роботою.
5. Модель типів спілкування розроблену А. Добровичем.

2. Розгляд розроблених студентами різні види завдань з літератури.

Студенти демонструють дібрані ними завдання з літератури. Регламент виступу 2-3 хвилини.

Завдання до підготовки до наступного практичного заняття:

Проілюструвати різні методи навчання на уроках літератури власними прикладами (не менше 5).

Практичне заняття №9

Тема: Методи викладання літератури

Форма заняття: Практичне заняття

Мета: *набути практичні знання та навички стосовно використання різних методів викладання літератури.*

План заняття:

1. Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком

1. Класифікація методів навчання запропонована Є. Пасічником.
2. Основні методи навчання за Г. Іоніним.
3. Класифікацію методів Г. Ващенко.
4. Традиції і новаторство у класифікації методів навчання М. Кудряшова.
5. Бесіда, самостійна робота, семінарські заняття. Їх ефективність під час вивчення літератури.

2. Розгляд дібраних студентами прикладів використання різних методи навчання на уроках літератури власними прикладами (не менше 5).

Студенти ілюструють дібраними прикладами різні методи навчання на уроках літератури. Регламент виступу 2-3 хвилини.

Завдання до підготовки до наступного практичного заняття:

1. Укласти бібліографію журнальних публікацій до теми «Типи уроків з літератури, їх структура і методика проведення».

Студенти мають обрати одне з педагогічних періодичних видань України з української або зарубіжної літератур за останні 5 років і виписати назви потрібних публікацій в алфавітному порядку. Оформлення бібліографічного списку має відповідати нормами ДСТУ 2015 або 2017.

2. Скласти конспект уроку, розписавши усі етапи уроку та їх варіації. Приклад конспекту уроку наведено у Додатку 1.

3. Переглянути на You-tube запис уроку з літератури (покликання див. у Практикумі) та виписати усі етапи уроку і методи, використані на цих етапах.

Практичне заняття №10

Тема: Структура уроку літератури

Форма заняття: Тренінг

Мета: *розвинути навички створення ефективної структури уроку, адаптування її до потреб учнів та сучасних вимог.*

План заняття:

1. Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком

1. Типологія уроків літератури:

- а) класифікація І. Соболева, М. Кудряшова;
- б) «липицький досвід»;
- в) класифікація Б. Степанишина, Є. Пасічника.

2. Нестандартні форми уроків.

3. Інтегровані і комбіновані уроки літератури.

4. Значення оцінки на уроках літератури.

5. Закінчення уроку: методи і прийоми

2.Тренінг «Складіть конспект уроку»

Перший етап. Студенти розбивають на групи, кожна група отримує завдання створити конспект уроку певного типу: група 1 – урок вивчення нового матеріалу; група 2 – урок коментованого читання; група 3 – урок-вікторина; 4 група – комбінований урок. Регламент виконання завдання 10 хвилин.

Другий етап – «мозковий штурм»: студенти у кожній групі вільно висловлюють свої варіанти наповнення кожного етапу уроку, а також методи. Усі ідеї, які виникають, записуються на фліп-чарті. Записи полегшують процес обговорення в групах. Потім усі учасники групи оцінюють та обговорюють ідею і обирають найбільш вдалі.

Потім групи обирають одного представника, який тезово викладає результати роботи перед аудиторією.

Третій етап – «аналіз конкретного ситуативного завдання».

Завдання №1. Студентам заздалегідь було запропоновано скласти конспект уроку. Під час тренінгу студенти презентують результати своєї роботи, викладач перевіряє виконання завдання і підсумовує результати.

Завдання №2. Студенти раніше переглянули запис уроку з літератури на You-tube і отримали завдання виписати усі етапи уроку та методи. Під час тренінгу студенти презентують результати виконання завдання, викладач записує їх на дошці і підсумовує результати.

Завдання до підготовки до наступного практичного заняття:

1.Написати конспект уроку підготовки до написання письмової роботи (клас і тема за вибором студента). Приклад конспекту уроку наведено у Додатку 1.

2.Створіть інфографіку на тему: «Основні шляхи роботи з мовою на уроках літератури».

Використовуючи Canva, Power Point або будь-яку іншу програму, студенти мають створити інфографіку на запропоновану тематику.

3. Підготуватися до ділової гри на тему: «Чи потрібно використовувати письмові роботи на уроках літератури?»

Студенти мають розділитися на 2 групи та підготувати політику захисту своєї позиції. Одна група вважатиме, що використання письмових робіт на уроках літератури розвиватиме мовлення учнів. Інша група вважатиме протилежне, що можна обійтися без використання письмових робіт на уроках літератури.

Студенти готують вдома роздатковий матеріал та презентації у підтвердження своєї позиції.

Практичне заняття №11

Тема: Усне і писемне мовлення учнів на уроках літератури.

Форма заняття: Ділова гра

Мета: *розвивати навички сприяння розвитку якісного усного та писемного мовлення учнів на уроках літератури.*

План заняття:

1. Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком

1. Основні шляхи роботи з мовою на уроці (відповідь проілюструйте інфографікою).

2. Жанри монологічного мовлення на уроках української літератури.

3. Особливості уроків РЗМ у 9-11 класах.

4. Перекази та твори. Специфіка їх проведення (відповіді проілюструйте створеними заздалегідь конспектами уроків).

2. Ділова гра на тему: «Чи потрібно використовувати письмові роботи на уроках літератури?»

Регламент ділової гри – 30 хвилин. Після ділової гри закріплюють отримані дані висновками та короткою дискусією – 15 хвилин.

Завдання передбачає поділ студентів на 2 групи, які мають альтернативне бачення:

Група 1 підтримує використання письмових робіт на уроках літератури.

Група 2 вважає недоречним використання письмових робіт на уроках літератури.

Студенти по черзі презентують свою позицію.

Завдання до підготовки до наступного практичного заняття:

1. Розробити та написати конспект уроку ПЧ (клас та тема за вибором студента). Приклад конспекту уроку наведено у Додатку 1.

2. Підготуватися до ділової гри на тему: «Чи варто взагалі відмовитись від уроків позакласного читання через значне навантаження на учнів?»

Студенти мають розділитися на 2 групи та підготувати політику захисту своєї позиції. Одна група погодиться з думкою про недоцільність використання уроків позакласного читання в школі через велику завантаженість учнів. Інша група вважатиме протилежне, що потрібно проводити уроки позакласного читання.

Студенти готують вдома роздатковий матеріал та презентації у підтвердження своєї позиції.

Практичне заняття №12

Тема: Особливості уроків ПЧ

Форма заняття: Ділова гра

Мета: *набути практичних знань та навичок стосовно планування та проведення уроків позакласного читання.*

План заняття:

1. Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком

1. Основні напрямки керівництва читанням за О. Леонт'євим.

2. Практична дидактична модель організації ПЧ, розроблена Є. Вокальчуком: специфіка та особливості.

3. Типи уроків ПЧ та методика їх проведення (проілюструвати відповіді підготовленими конспектами уроків ПЧ).

2. Ділова гра на тему: «Чи варто взагалі відмовитись від уроків позакласного читання через значне навантаження на учнів?»

Регламент ділової гри – 30 хвилин. Після ділової гри закріплюють отримані дані висновками та короткою дискусією – 15 хвилин.

Завдання передбачає поділ студентів на 2 групи, які мають альтернативне бачення:

Група 1 підтримує проведення уроків позакласного читання в системі літературної освіти учнів.

Група 2 вважає недоречним використання уроків позакласного читання, бо вони занадто завантажують учнів.

Студенти по черзі презентують свою позицію.

Завдання до підготовки до наступного практичного заняття:

1. Написати конспект уроку ЛРК (клас та тема за вибором студентів). Приклад конспекту уроку наведено у Додатку 1.

2. Укласти бібліографію посібників та журнальних публікацій до теми «Уроки літератури рідного краю (Одещина)».

Студенти мають обрати одне з педагогічних періодичних видань України з української або зарубіжної літератур за останні 5 років і виписати назви потрібних публікацій в алфавітному порядку. Оформлення бібліографічного списку має відповідати нормами ДСТУ 2015 або 2017.

3. Підготуватися до ділової гри на тему: «Організація книжкової виставки та зустрічі з письменником Одещини» (письменника студенти мають обрати самостійно).

Студенти мають розділитися на 2 групи, розподілити ролі (письменник, вчитель, організатор виставки/бібліотекар та його помічники, дизайнер та його помічники), ознайомитись з біографією та творчістю обраного письменника літератури рідного краю.

Студенти готують вдома ілюстративний матеріал (першодруки, фото, малюнки, цитати тощо).

Практичне заняття №13

Тема: Особливості уроків ЛРК

Форма заняття: Ділова гра

Мета: *набути практичні знання та навички стосовно планування та проведення уроків літератури рідного краю; розвинути навички планування та проведення цікавих та ефективних уроків літератури рідного краю.*

План заняття:

1. Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком

1. Підготовка вчителя та учнів до уроку ЛРК.
2. Особливості уроків ЛРК.
3. Типологія уроків ЛРК (проілюструвати свої відповіді укладеною заздалегідь бібліографією посібників та журнальних публікацій до теми «Уроки літератури рідного краю (Одещина)»).
4. Структура уроків ЛРК (проілюструвати свої відповіді розробленими заздалегідь конспектами уроків ЛРК).
5. Програма з ЛРК (Одещина).

2. Ділова гра «Організація книжкової виставки та зустрічі з письменником Одещини».

Регламент ділової гри – 40 хвилин. Після ділової гри підбиваються підсумки під час короткої дискусії – 15 хвилин.

Заняття передбачає наступні ролі:

1. Письменник – має презентувати своїх книжки, давати інтерв'ю
2. Вчитель – якщо студентами обрано особу письменника, якого вже немає в живих, то замість нього виступає вчитель.
3. Організатор виставки/бібліотекар – людина, на яку покладено обов'язки модератора зустрічі та виставки; він має скласти план заходу, затвердити

зовнішній вигляд, продумати, які книжки та ілюстративний матеріал має бути представлено на виставці.

4. Дизайнер – особа, яка продумує зовнішній вигляд стендів, постерів, плакатів, стендів; керує роботою своїх помічників.

5. Помічники організатора виставки/бібліотекара – здійснюють зв'язок між усіма учасниками гри, оформлюють результати роботи.

6. Помічники дизайнера – покладені задачі щодо оформлення плакатів, стендів, постерів тощо.

Завдання: продумати сценарій виставки книжок та зустрічі з письменником Одещини; оформити ілюстративний матеріал та дизайн заходу.

Завдання до підготовки до наступного практичного заняття:

1. Написати конспект уроку з компаративного вивчення української та зарубіжної літератур (клас та тематика за вибором студента) (мати письмовий запис або мультимедійну презентацію). Приклад конспекту уроку наведено у Додатку 1.

2. Заповнити таблицю:

<i>Автор, твір</i>	<i>Твір живопису</i>	<i>Музичний твір</i>	<i>Твір кіномистецтва</i>	<i>Архітектура або інший вид мистецтва</i>

Студенти мають обрати клас, відповідно до програми з літератури. Виписати у перший стовпчик письменників та назви їх творів. У всі подальші стовпчики вписати твори живопису, музики, кіномистецтва, архітектури тощо, які тематично суголосні або написані за мотивами художнього твору.

Практичне заняття №14

Тема: Вступні та підсумкові уроки літератури. Міжпредметні зв'язки на уроках літератури

Форма заняття: Семінар

Мета: розвинути навички використання міжпредметних зв'язків для забезпечення ефективності навчального процесу.

План заняття:

1. Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком

1. Прийоми здійснення міжпредметних зв'язків.
2. Твори споріднених галузей мистецтва на уроках літератури.
3. Особливості компаративного вивчення шкільного курсу літератури.
4. Теоретико-методичні засади порівняльного вивчення шкільного курсу літератури.

2. Розгляд заздалегідь написаного конспекту уроку з компаративного вивчення української та зарубіжної літератур

Студенти презентують конспекти уроку, акцентуючи увагу на основних методах та прийомах, завданнях, використаних на уроці.

3. Обговорення заповненої заздалегідь таблиці

Студенти презентують заповнені таблиці. Регламент обговорення – 5 хвилин.

Завдання до підготовки до наступного практичного заняття:

1. Написати конспект уроку вивчення біографії письменника (клас і письменник за вибором студента).
2. Створити інфографіку на одну із запропонованих тем: «Методи вивчення біографії письменника в школі», «Джерела вивчення біографії письменника», «Основні принципи вивчення біографії письменника», або на іншу запропоновану студентами тему.

Практичне заняття №15

Тема: Вивчення біографії письменника в школі

Форма заняття: Практичне заняття

Мета: *набути практичних умінь і навичок стосовно дослідження та аналізу біографії письменника, зрозуміти зв'язок між життєвими подіями та літературними творами.*

План заняття:

1. Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком

1. Особливості вивчення біографії письменника у середніх класах.
2. Джерела вивчення біографії (Студенти ілюструють свої відповіді інфографікою).
3. Біографія письменника в старших класах. Принципи вивчення біографії (Студенти ілюструють свої відповіді інфографікою).
4. Основні методи, форми і прийоми вивчення біографії письменника (Студенти ілюструють свої відповіді інфографікою).

2. Обговорення написаних заздалегідь конспектів уроків вивчення біографії письменника

Студенти репрезентують написані конспекти уроків. Після презентації відбувається обговорення групою. Регламент обговорення – 2-3 хвилини.

Завдання до підготовки до наступного практичного заняття:

1. Скласти календарне планування (клас і семестр за вибором студента).

№	Тема уроку	Тип уроку	Дата

2. Створити інфографіку на одну із запропонованих тем: «Етапи підготовки вчителя до уроку», «Поурочне планування», «Як аналізувати урок».
3. Підготуватися до дискусії

Практичне заняття №16

Тема: Ведення шкільної документації. Планування та організація роботи словесника

Форма заняття: Дискусія.

Мета: *набути практичних умінь і навичок щодо ведення шкільної документації; навчитися ефективно працювати з документами.*

План заняття:

1. Участь у колективному обговоренні з динамічним зворотнім зв'язком

1. Етапи підготовки вчителя до уроку.

2.Календарно-тематичний план уроків літератури в школі.

3.Поурочне планування та його види.

4.Самоосвіта вчителя-словесника.

2.Дискусія

Студенти обговорюють наступні питання:

- Від чого залежить успішне вчителювання?
- Як формувати академічну доброчесність в учнів?
- Яким має бути ефективне управління школою?

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Мірошниченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах: підручник. К.: Вища школа, 2007. 415 с.
2. Наукові основи методики літератури. За ред. Н. Волошиної. К.: Ленвіт, 2002. 344 с.
3. Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти. К.:Ленвіт, 2007 384 с.
4. Пультер С. О., Лісовський А. М. Методика викладання української літератури в середній школі. Житомир «Полісся», 2000. 163 с.
5. Ситченко А. Л., Шуляр В. І., Гладишев В. В. Методика викладання літератури: термінологічний словник. Київ: Видавничий дім «Ін Юре», 2008. 132 с.
6. Токмань Г. Л. Методика навчання української літератури в середній школі: підручник. Київ: ВЦ «Академія», 2012. 312 с.

Допоміжна література

1. Бондаренко Л. Г. Інфографіка у системі методичної підготовки майбутніх учителів української літератури. *Молодий вчений* (Спецвипуск). 2019. №4.2 (68.2). С. 20-23.
2. Бондаренко Л. Г. Підготовка студентів-філологів до використання інфографіки на уроках української літератури. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка. Педагогічні науки: Збірник наукових праць. Випуск 2, частина 2.* Глухів: Глухівський нац. пед університет ім. Олександра Довженка, 2018. С. 76-82.
3. Демчук О. Життєпис письменника: конспекти нестандартних уроків. К.: Педагогічна преса, 2002. 192 с.

4. Житник Б. О. Методичний poradник. Форми і методи навчання. Харків: Видавнича група «Основа», 2005. 125 с.
5. Зязюн І. А., Зекович М. М., Семашко О. М. Українська та зарубіжна культура: Навчальний посібник. К.: Знання, 2000. 622 с.
6. Куцевол О. Методика викладання української літератури (креативно-інноваційна стратегія) : Навчальний посібник. К.: Освіта України, 2009. 464 с.
7. Мацевко-Бекерська Л. Методика світової літератури: навчально-методичний посібник Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 320 с.
8. Микитюк В. І. Методика тестування знань та умінь з української літератури: навчально-методичний посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 224 с.
9. Микитюк В. Практикум з методики викладання української літератури : навч. Посібник. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 186 с.
10. Микитюк В. Педагогічні концепти Івана Франка (теорія та методика навчання літератури): монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2011. 408 с.
11. Микитюк В. Франкова концепція підручника з літератури. Українське літературознавство. Випуск 72 (франкознавство). Львів, 2011.
12. Оліфіренко В. В. Підручник з української літератури: історія і теорія. Донецьк: Східний видавничий дім, 2003. 324 с.
13. Островерхова Н. М. Аналіз уроку: концепції, методики, технології. К.: Фірма «ІНКОС», 2003. 252 с.
14. Ситченко А. Л. Методика навчання української літератури в загальноосвітніх закладах: навч. посіб. для студентів-філологів. К.: Ленвіт, 2011.
15. Хижняк І. А. Власний бренд як обов'язкова складова професійної компетентності сучасного вчителя-словесника. *Scientific trends and ways*

of solving modern problems. Матеріали XXVI Міжнародної науково-практичної конференції. La Rochelle, France. 04-07, 2023. С. 173-176.

16. Хижняк І. А. Інноваційні методи заохочення до читання старшокласників. *Традиційні та інноваційні підходи розвитку сучасної освіти в Україні: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, 01-02 грудня 2022 року) [Електронне видання]: зб. тез. Одеса: КЗ «Одеський педагогічний фаховий коледж», 2022. С. 35-42.*

17. Як цифровий підручник може змінити українську школу? <https://ed-era.com/blog/tsifrovii-pidruchnik/>

Інформаційні ресурси

Вивчаємо українську мову та літературу [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://journal.osnova.com.ua/journal/4-> Вивчаємо_ українську_ мову_та_літературу

Дивослово [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://dyvoslovo.com.ua/>

На урок. Освітній проект [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://www.facebook.com/naurok.com.ua>

Орієнтовний конспект уроку з літератури

Тема уроку:

Тип уроку:

Обладнання:

Література:

Хід уроку

1. Організаційний момент.

Складові організаційного моменту: Привітання, посмішка.

Ідеї організації початку уроку: вірш, питання, відео, театральна постановка, музика, довірлива бесіда, демонстрація, пропозиція співпраці, яскравий експеримент, іноземна мова.

2. Актуалізація опорних знань та життєвого досвіду.

Ідеї для організації етапу актуалізації опорних знань та життєвого досвіду:

відгадай об'єкт – учитель називає ознаки, властивості об'єкта і пропонує його відгадати;

впізнання об'єкта – учитель демонструє об'єкти і просить учнів розповісти, що вони про них знають. За результатами впізнання об'єктів учні роблять висновок;

побудуй гіпотезу – учитель дає можливість розглянути деякі об'єкти і пропонує побудувати гіпотезу про їхнє призначення;

вивчала – не вивчала – учитель пропонує поняття, які вивчали на попередніх уроках і які ще не вивчали. Необхідно визначити нові поняття;

прокоментуй вислів – учні об'єднуються у групи, кожна з яких отримує висловлення відомої людини за темою уроку. Після обговорення група делегує одного учня для публічного вступу, який розкриває сутність висловлювання;

закінчи речення – учитель надає речення, які не мають закінчення. Учні мають продовжити речення;

відгадай об'єкт – учитель пропонує з'ясувати, що учням відомо про певні питання. Учні роблять висновок про свої пізнання з розглянутих питань;

мій досвід – учитель пропонує учням поділитися власним досвідом виконання певної діяльності;

моя готовність до роботи – учні за допомогою запитань визначають рівень своєї готовності до виконання певної діяльності;

бліцопитування – учні надають швидку відповідь на запитання вчителя;

термінологічний диктант – учитель називає поняття, а учні пишуть його визначення;

дай визначення – учні самостійно надають визначення якогось поняття. Учитель створює умови для вільного висловлювання учнів, з'ясовує найкращі визначення;

спрости висловлювання – учитель висловлює певну думку. Учням необхідно її спростити.

майстер-клас – учитель пропонує учням продемонструвати певні вміння;

я вважаю... - учитель пропонує проблемну ситуацію. Учні висловлюють свою думку, починаючи речення зі слів: «Я вважаю...»;

прокоментуй ілюстрації – учні розглядають зображення та надають коментарі;

розповідь за картинкою – учням пропонують скласти розповідь до запропонованих ілюстрацій. Надати назву розповіді;

проблемне питання – учитель за допомогою проблемного питання організовує обговорення;

знаю – не знаю – учні відповідають на запропоновані питання і роблять висновок щодо своїх знань з певної теми;

загадкове слово – на слайдах презентації учитель показує запис загадкового слова різними іноземними мовами. Питання до учнів: «Що це за слово? Як його перекласти?». Учні заповнюють таблицю.

пишемо розповідь спільно – учитель пропонує учням усім класом написати розповідь на обрану тему. Кожен учень має придумати й записати на окремому аркуші одне речення з теми розповіді, де можна зазначити: емоційні спогади про об'єкт розгляду, важливість отриманих результатів, радість від несподіваних відкриттів тощо. Учитель із речень учнів складає розповідь, дякує авторам за співпрацю;

що мені відомо? – учитель роздає учням таблиці з рефлексивними запитаннями. Вони опрацьовують питання, надають відповіді, розмірковують над тим, що вони знають, а про що варто дізнатися, розробляють траєкторію подальших дій;

інтелектуальна розминка – учням пропонують знайти розв'язання інтелектуальних завдань;

вільний мікрофон – учням надається можливість вільно висловлювати свої думки щодо певних питань.

3. Оголошення теми та мети уроку.

Традиційний підхід: учитель оголошує учням тему і мету.

Інноваційний підхід:

- учитель запитує в учнів, як би вони сформулювали завдання, враховуючи тему уроку; чого вони хочуть навчитися, що необхідно зрозуміти; чого від них очікують на цьому уроці;
- учитель пропонує учням проаналізувати тему уроку;
- учитель пропонує учням продовжити речення: «Потрібно зрозуміти...», «Необхідно навчитися...», «Проаналізувати...» тощо.

4. Мотивація навчальної діяльності.

Ідеї для організації етапу мотивації навчальної діяльності:

Комунікативна атака:

- вербальні звернення;
- «загадкові» об'єкти, предмети, речі – учитель демонструє об'єкт, який цікавить учнів. Вони ставлять запитання: «Навіщо він потрібен на нашому уроці?», «Як це пов'язано з темою уроку?», «Що зараз буде відбуватися?», «Що б усе це означало?»;
- незвичні дії, рухи, записи на дошці – учитель привертає увагу учнів діями, що імітують процеси, заплановані для вивчення, робить на дошці записи і просить учнів допомогти йому їх зрозуміти.

Доведення та переконування.

Сугестія (навіювання).

Метод подолання перешкод.

Метод мотиваційних питань

5. Вивчення нового матеріалу.

Ідеї для організації етапу вивчення нового матеріалу:

- «пасивне» та «активне» вивчення нового матеріалу;
- учитель використовує прийом «Аналіз визначення»: пояснюємо незрозумілі слова, шукаємо за потреби додаткову інформацію;
- використовуємо прийом «Розумію – не розумію»: після пояснення вчителя, учні визначають, що зрозуміли, а що ні, запитують у вчителя;
- використовуємо прийом «Зворотній зв'язок» - учні заповнюють таблицю, де зазначають, яка інформація для них була новою, а яка – ні, яку інформацію вони можуть пояснити, а яку – ні; які питання до вчителя вони б хотіли поставити;
- використовуємо прийом «Запам'ятати – запитати»: учні визначають, яку інформацію слід запам'ятати, а яку потрібно записати;
- використовуємо прийом «Осмислення теоретичного матеріалу»;
- використовуємо прийом «Робота з інформацією» - учні самостійно аналізують надану вчителем інформацію;

- використовуємо прийом «Вчимося на помилках» - учні самостійно вивчають матеріал і виконують практичні завдання; вчитель перевіряє і виправляє помилки;

- використовуємо прийом «Графічне зображення текстової інформації» - під час пояснення нового матеріалу, учні записують все за допомогою схем, таблиць, малюнків тощо;

- використовуємо прийом «Складання інтелект-карт»;

- використовуємо прийом «Опис графічної інформації» - учні розглядають і аналізують графічні зображення запропоновані вчителем, потім намагаються описати і пояснити побачене;

- використовуємо прийом «Аналіз ілюстративного матеріалу» - учні аналізують запропоновані вчителем ілюстрації, які потрібно описати, з'ясовують, що є незрозумілим;

- використовуємо прийом «Пошук інформації» - вчитель пропонує учням поняття, які потрібно зрозуміти. Учні шукають потрібну інформацію, записують питання для додаткових досліджень;

- використовуємо прийом «Міні-дослідження» - вчитель пропонує учням об'єкт дослідження; вони мають написати, що їм відомо про цей об'єкт, що вони хочуть дізнатися і результати проведеного дослідження;

- використовуємо прийом «Порівняльний аналіз» - учні порівнюють інформацію про один і той же об'єкт дослідження з різних джерел.

6. Закріплення вивченого матеріалу.

Ідеї щодо організації етапу закріплення вивченого матеріалу:

- Міні-диспут;
- Круглий стіл;
- Дискусія в групах;
- Велике коло;
- Прийом «Пантоміма»;
- Прийом «Створення шпаргалки»;

- Прийом «Літературний твір»;
- Прийом «Зірка You tube» - учням пропонується зняти невеличке відео з теми, що вивчалась на уроці;
- Прийом «Лист другові»;
- Брейн-ринг;
- Прийом «Попрацюй учителем»;
- Прийом «Найкращий журналіст» - учні мають скласти питання до вивченого матеріалу, потім їх записують і віддають до умовного «прес-центру». Усі питання зачитуються класові і учні мають дати на них відповідь. Оцінивши складність питань, прес-цент має визначити чії питання були кращими;
- Прийом «Конкурс на краще питання»;
- Прийом «15 секунд» - впродовж 15 секунд учні мають розповісти основні положення вивченого на уроці;
- Прийом «5 речень» - за допомогою 5 речень описати, що дізналися на уроці;
- Прийом «Інтерв'ю»;
- Прийом «Пояснення телефоном»;
- Прийом «Самоперевірка»;
- Прийом «Що я запам'ятав і зрозумів»;
- Прийом «Знайди помилку»;
- Прийом «Рецензія на усну відповідь»;
- Прийом «Продовжте речення»

7. Підбиття підсумку уроку. Рефлексія.

Ідеї щодо організації етапу підбиття підсумків уроку. Рефлексія:

- Прийом «Чесна відповідь»;
- Прийом «Порівняльний аналіз результатів» - на початку уроку учні мають написати, що вони планують дізнатися протягом уроку, а в кінці записують, що реально вдалося;

- Прийом «Закінчи речення»;
- Прийом «Анкета самоаналізу»;
- Прийом «Сходи успіху» - учні малюють сходи, на яких пишуть свою успіхи на уроці; від значення успіху залежить висота сходи;
- Прийом «Дерево успіху» - учні малюють дерево, на листочках якого пишуть, що їм вдалося, а що - ні, кожен листочок має бути розфарбовано у певні кольори: якщо все добре вдалося, то зеленого кольору, якщо є проблеми – жовтого, якщо зовсім нічого не зрозумів – червоного і т.д.;
- Прийом «Мої досягнення»;
- Прийом «Визначення недоліків»;
- Прийом «Подвійна рефлексія»;
- Прийом «Звернення до вчителя» - учні заповнюють спеціальний бланк, де пишуть, що вони вивчили, що зрозуміли;
- Прийом «Порада від учителя» - учитель формулює поради, які мають спонукати учнів вчитися.

8. Домашнє завдання.

Питання до екзамену

(у випадку, якщо екзамен проводиться в усній формі)

1. Навчання за часів Київської Русі.
2. Острозька та Києво-Могилянська академії: основні педагогічні концепції.
3. Викладання літератури у 18-19 століттях.
4. Розвиток методики викладання літератури у I половині 20 століття.
5. Новітні педагогічні тенденції у методиці викладання літератури у 21 столітті.
6. Вікові періоди сприймання учнями літератури.
7. Програми з літератури. Їх характеристика.
8. Охарактеризуйте основні вимоги до вчителя літератури.
9. Поясніть різницю між «творчим» вчителем та «вчителем-новатором».
10. Розкажіть про модель типів спілкування, розроблену А. Добровичем.
11. Охарактеризуйте типи завдань на основі ознаки «зміст роботи».
12. Назвіть різні класифікації завдань з літератури.
13. Розкажіть про вимоги до сучасного уроку літератури.
14. Бренд вчителя: необхідність чи забаганка.
15. Охарактеризуйте програму з літератури рідного краю.
16. Класифікація методів навчання.
17. Назвіть та охарактеризуйте основні методи навчання за Г. Іоніним.
18. Розкажіть про класифікацію методів навчання Г. Ващенко.
19. Охарактеризуйте класифікацію методів М. Кудряшова.
20. Порівняйте класифікацію типології уроків літератури І. Соболева та М. Кудряшова.
21. Назвіть основні типи уроків за Б. Степанишином та Є. Пасічником: спільне та відмінне.
22. Сучасні класифікації методів навчання на уроках літератури.
23. Методика оцінювання відповідей учнів на уроках літератури.
24. Ключові уміння вчителя 21 століття.
25. Самоосвіта вчителя-словесника.
26. Календарно-тематичне планування уроків в школі.
27. Розкажіть про основні напрямки керівництва читанням за О. Леонтьєвим.
28. Використання глобальної мережі Інтернет у галузі освіти.
29. Проблеми дисципліни на уроці.
30. Охарактеризуйте жанри діалогічного мовлення.
31. Зміст, структура і навчально-виховні функції шкільного підручника з літератури. Охарактеризуйте один на вибір.
32. Типи та особливості уроків позакласного читання.
33. Охарактеризуйте жанри монологічного мовлення.
34. Писемне мовлення на уроках літератури.

35. Сучасні форми уроків літератури.
36. Поурочне планування та його види.
37. Розкажіть про основні методи, форми та прийоми вивчення біографії письменника.
38. Розвиток читацьких інтересів учнів на уроках літератури.
39. Підготовка вчителя до уроку.
40. Типологія та структура уроків літератури рідного краю.
41. Назвіть та охарактеризуйте основні джерела вивчення біографії письменника.
42. Основні принципи та форми вивчення біографії письменника у старших класах.
43. Методика проведення вступних та підсумкових уроків з літератури.
44. Назвіть вимоги до сучасного вчителя-словесника.
45. Інтегрований курс української та зарубіжної літератур.
46. Охарактеризуйте основні прийоми здійснення міжпредметних зв'язків на уроках літератури.
47. Методика проведення уроку компаративного вивчення творів української та зарубіжної літератур (клас і твори за вибором студента).
48. Порівняти класифікації методів навчання двох методистів.
49. Методика проведення уроку з використанням різних видів завдань.
50. Зробити SWOT-аналіз однієї з класифікацій типів уроків.
51. Методика проведення уроку вивчення поеми «Катерина» Т. Шевченка з використанням міжпредметних зв'язків.
52. Зробити SWOT-аналіз одного з жанрів монологічного мовлення на уроках літератури.
53. Методика проведення уроку підготовки до написання твору.
54. Методика проведення підсумкового уроку за творчістю О. Кобилянської.
55. Методика проведення уроку вивчення біографії Лесі Українки.
56. Методика проведення уроку ЛРК (Вивчення творчості В. Мороза).
57. Методика проведення уроку-діалогу за романом П. Мирного «Хіба ревуть воли, як ясла повні?»
58. Методика проведення уроку позакласного читання байок Л. Глібова.
59. Методика проведення вступного уроку до вивчення творчості Т. Шевченка в 9 класі.
60. Методика проведення дистанційного уроку (клас і тема на вибір студента).

Орієнтовні тестові питання до екзамену

(у випадку проведення екзамену у тестовій формі)

1. Назвіть об'єкт методики навчання літератури:
  - а) система принципів, методів, технологій, прийомів, форм, видів, засобів навчальної і виховної роботи на уроках літератури та в позакласній роботі;

- б) педагогічно-літературознавча прикладна наука, що містить психолого-педагогічні засади роботи вчителя, вимоги до літератури та літературознавчого змісту навчання;
- в) навчальний процес, тобто взаємодія вчителя і учнів, що має на меті набуття учнями літературної компетентності та розвиток особистості засобами художнього слова;
- г) методична модель викладання літератури.

2. Назвіть предмет методики навчання літератури:

- а) система принципів, методів, технологій, прийомів, форм, видів, засобів навчальної і виховної роботи на уроках літератури та в позакласній роботі;
- б) педагогічно-літературознавча прикладна наука, що містить психолого-педагогічні засади роботи вчителя, вимоги до літератури та літературознавчого змісту навчання;
- в) навчальний процес, тобто взаємодія вчителя і учнів, що має на меті набуття учнями літературної компетентності та розвиток особистості засобами художнього слова;
- г) методична модель викладання літератури.

3. До основних джерел розвитку науки про викладання літератури не належать:

- а) ідеї науковців-методистів;
- б) літературно-педагогічні представників інших галузей гуманітаристики та письменників;
- в) передовий досвід учителів-практиків, які виявляють творчість у навчально-виховному процесі;
- г) розвиток мистецтвознавства та музичного мистецтва.

4. Яка наука відігравала вагому роль в освіті у часи Середньовіччя?

- а) історія;
- б) риторика;
- в) віршоскладання;
- г) музика.

5. Коли викладання літератури було визнане окремою дисципліною?

- а) у часи середньовіччя (15 століття);
- б) у I половині 19 століття;
- в) у II половині 19 століття;
- г) на початку 20 століття.

6. Назвіть автора першої наукової системної праці з методики.

- а) Г. Сковорода;
- б) В. Стоюнін;
- в) О. Дорошкевич;

г) А. Лісовський.

7. До загальнопедагогічних вимог до вчителя літератури НЕ належать:

- а) моральні вимоги;
- б) артистичні здібності;
- в) організаторські вимоги;
- г) психологічні вимоги.

8. До специфічних вимог до вчителя літератури НЕ належать:

- а) артистичні;
- б) організаторські;
- в) риторична майстерність;
- г) креативність.

9. Назвіть типи навчальних програм з літератури:

- а) регіональні, загальнодержавні, міжнародні;
- б) полегшені програми, програми для поглибленого вивчення, факультативні програми;
- в) програми для загальноосвітніх шкіл, програми поглибленого вивчення, регіональні програми;
- г) регіональні програми, вузькоспеціалізовані програми, факультативні програми.

10. За яким принципом побудовані програми для основної школи?

- а) тематичним;
- б) концентричним;
- в) лінійним;
- г) історико-літературним.

11. Що є основною первинною одиницею програми для старшої школи?

- а) монографічна тема;
- б) оглядова тема;
- в) вступна тема;
- г) узагальнююча тема.

12. На які чотири групи поділяються усі твори у програмі?

- а) для обов'язкового вивчення, для позакласного читання, для перегляду, для вивчення напам'ять;
- б) для обов'язкового вивчення, для вивчення напам'ять, для оглядового вивчення, для самостійного вивчення;
- в) для текстуального вивчення, для самостійного вивчення, для позакласного читання, для вивчення напам'ять;

г) для текстуального вивчення, для вивчення напам'ять, для оглядового вивчення, для діагонального прочитання;

13. Якими навчальними книгами НЕ користується школяр у процесі вивчення літератури?

- а) підручник;
- б) словник;
- в) хрестоматія;
- г) підручник-хрестоматія.

14. До специфічних вимог до підручника з літератури НЕ належить:

- а) наявність національної ідеї;
- б) діалогічний розгляд життєпису письменника;
- в) репрезентування кожного письменника не як канонізованого класика, а як особистість;
- г) точність, простота і жвавість мови.

15. Що означає термін сензетивний?

- а) співчутливий;
- б) відчутний;
- в) чуттєвий;
- г) корисний.

16. Назвіть вікові періоди сприймання літератури школярами.

- а) дошкільний, молодша школа, старша школа;
- б) немовля, дошкільня, початкова школа, підліток;
- в) молодші підлітки, старші підлітки, рання юність;
- г) початкові класи, середні класи, старші класи.

17. Хто з методистів розділив усі методи навчання на пасивні, активні, напівактивні:

- а) Г. Ващенко;
- б) Т. Бугайко;
- в) Б. Степанишин;
- г) Є. Пасічник.

18. До пасивних методів НЕ належить:

- а) лекція;
- б) розповідь-учителя;
- в) шкільна екскурсія;
- г) метод книжних завдань.

19. До напівактивних методів НЕ належить:

- а) евристичний;
- б) активно-ілюстративний;
- в) лабораторно-ілюстративний;
- г) книга у дослідницькій роботі учнів.

20. До активних методів НЕ належить:

- а) шкільні екскурсії;
- б) лабораторно-дослідницький метод;
- в) евристичний;
- г) рефератно-семінарський.

21. Назвіть методиста, що запропонував класифікацію методів за джерелом знань учнів.

- а) Т. Бугайко;
- б) Є. Пасічник;
- в) Н. Волошина;
- г) Б. Степанишин.

22. Усний виклад чималого за обсягом, складного за логічною побудовою навчального матеріалу – це

- а) бесіда;
- б) дискусія;
- в) лекція;
- г) читання.

23. Метод безпосереднього спілкування, що дає змогу одержати від співрозмовників інформацію за допомогою заздалегідь підготовлених запитань – це

- а) дискусія;
- б) бесіда;
- в) читання;
- г) лекція.

24. НЕ є видом бесіди з огляду на дидактичну мету:

- а) репродуктивна;
- б) евристична;
- в) актуалізаційна;
- г) дослідницька.

25. Метод самостійного опанування учнем літературних знань, його робота з художнім текстом, підручником, власна творчість – це

- а) лекція;
- б) бесіда;

- в) літературна гра;
- г) самостійна робота.

26. Яка класифікація методів навчання літератури нині є провідною у працях науковців-методистів?

- а) класифікація методів за джерелом знань учнів;
- б) за ступенем активності учнів на уроці;
- в) за рівнем пізнавальної активності учнів;
- г) за характером спільної діяльності вчителя і учнів.

27. Прийом подвійних нотаток – це

- а) творче читання;
- б) виявлення реакції читача;
- в) репродуктивний метод;
- г) евристичний метод.

28. Специфічний вид завдань, який завдяки численності коротких запитань допомагає швидко перевірити індивідуальний рівень засвоєння учнем значного обсягу інформації це –

- а) індивідуальні завдання;
- б) тестові;
- в) завдання з текстуального аналізу;
- г) інформативні завдання.

29. До видів завдань за ступенем самостійності мислення учня НЕ належать:

- а) описові;
- б) репродуктивні;
- в) інформативні;
- г) дослідницькі.

30. До принципів структурування уроку літератури НЕ належать:

- а) викладацький принцип;
- б) технологічний принцип;
- в) жанровий принцип;
- г) поетапний принцип.

31. Назвіть традиційний принцип структурування уроку літератури.

- а) викладацький принцип;
- б) технологічний принцип;
- в) жанровий принцип;
- г) поетапний принцип.

32. Назвіть найпоширеніший принцип структурування уроку літератури

- а) викладацький принцип;
- б) технологічний принцип;
- в) жанровий принцип;
- г) поетапний принцип.

33. До класифікації уроків за дидактичною метою НЕ належить:

- а) урок засвоєння нових знань і розвитку на їх основі вмінь та навичок;
- б) урок огляду творчості;
- в) урок узагальнення і систематизації знань;
- г) урок контролю знань, умінь і навичок.

34. До рольових уроків НЕ належить:

- а) урок-доля;
- б) урок-літературна кав'ярня;
- в) урок- літературна мандрівка;
- г) урок-суд.

35. Учитель розкриває внутрішні мотиви вчинків автора, переживання життєвих подій, провідні риси характеру, почуття і думки, що були реакцією на світ – це характеристика

- а) принципу психологізму у викладанні життєпису письменника;
- б) принцип екзистенційності;
- в) принцип естетизму;
- г) принцип фактуальності.

36. Назвіть основний принцип викладання життєпису письменника

- а) естетизму;
- б) екзистенційності;
- в) історизму;
- г) психологізму.

37. НЕ належать до джерел вивчення біографії письменника:

- а) написане самим письменником;
- б) музейні матеріали;
- в) словники;
- г) історичні документи.

38. Назвіть основний метод викладання біографії письменника.

- а) екскурсія;
- б) перегляд кінофільму;
- в) дискусія;
- г) слово вчителя.

39. Хто з методистів радив кожен урок вивчення біографії письменника розпочинати «цікавинкою»?

- а) Б. Степанишин;
- б) Є. Пасічник;
- в) Т. Бугайко;
- г) Н. Волошина.

40. Який метод допоможе досягнути творчу індивідуальність митця?

- а) бесіда;
- б) екскурсія;
- в) зіставлення двох стилів письменників;
- г) режисерський коментар.

41. Які типи уроків є найефективнішими у формуванні читацької компетентності учня?

- а) уроки вивчення біографії письменника;
- б) уроки ПЧ;
- в) уроки ЛРК;
- г) вступні уроки.

42. Назвіть найкращу форму проведення уроку ЛРК.

- а) урок-бесіда;
- б) урок-екскурсія;
- в) урок-зустріч з письменником;
- г) урок-подорож.

43. До практичної дидактичної моделі організації ПЧ школярів НЕ входить такий етап:

- а) добір словесником різноманітних ідейно-тематично і жанрово високохудожніх творів, згідно з програмою та відповідно до віку й інтересів учнів;
- б) складання кейсів та блок-схем;
- в) перспективне планування вчителем проведення уроків ПЧ;
- г) обрання оптимального комплексу методів та прийомів роботи на кожному уроці ПЧ.

44. Які етапи уроку відсутні на уроці ЛРК?

- а) актуалізація опорних знань;
- б) слово вчителя;
- в) організаційний момент;
- г) домашнє завдання.

45. Який вид уроку ПЧ варто проводити раз на рік?

- а) урок-екскурсія;
- б) урок-рекомендація;
- в) урок – читання напам'ять;
- г) урок-відвідування бібліотеки.

46. Хто автор програми ЛРК (Одещина)?

- а) Є. Пасічник;
- б) Н. Волошина;
- в) С. Свінковська;
- г) О. Слоньовська.

47. Скільки уроків ЛРК заплановано програмою?

- а) 1;
- б) 2;
- в) 3;
- г) 4.

48. На яких уроках у старшій школі вчитель має охарактеризувати період літературного процесу в історичному та культурологічному контекстах?

- а) на уроках ПЧ;
- б) на уроках ЛРК;
- в) на вступних уроках;
- г) на підсумкових уроках.

49. Завдяки яким урокам школярі усвідомлюють значення книги в житті людини, складають уявлення про письменницьку працю?

- а) урокам ПЧ;
- б) вступним урокам;
- в) урокам ЛРК;
- г) підсумковим урокам.

50. Які уроки завершують розгляд монографічної теми в старших класах?

- а) на уроках ПЧ;
- б) на підсумкових уроках;
- в) на вступних уроках;
- г) на уроках ЛРК.

51. Що радить О. Богданова подолати на підсумкових уроках?

- а) ілюзію незнання;
- б) нерішучість;
- в) ілюзію всезнання;
- г) відсутність творчості.

52. Який прийом варто застосовувати на підсумкових уроках?

- а) портфоліо;
- б) кейс-метод;
- в) метод галерей;
- г) режисерський коментар.

53. Назвіть прийом роботи, який сприятиме формуванню учнями власних висновків із теми, вивчення якої завершується.

- а) робота над сценарієм;
- б) тематичний портфоліо;
- в) метод галерей;
- г) кейс-метод.

54. Що є джерелом будь-якого усного чи писемного висловлювання?

- а) мовлення вчителя;
- б) художні тексти;
- в) внутрішнє мовлення дитини;
- г) монологічне усне мовлення учнів.

55. Які види робіт виконують учні для розвитку писемного мовлення?

- а) твори-мініатюри, есе, твори;
- б) бесіда, складання плану, переказ;
- в) написання діалогів, переказ;
- г) читання текстів, написання переказів, складання кіносценарію.

56. До активних форм роботи з мовою художнього твору НЕ належать:

- а) виписування цитат;
- б) дослідження творчої лабораторії митця;
- в) робота зі словником;
- г) складання діалогів.

57. До письмових робіт, що виконуються учнями НЕ належать:

- а) переказ;
- б) діалог;
- в) твір;
- г) розгорнута письмова відповідь на питання.

58. За дидактичною метою всі твори поділяються на:

- а) класні і домашні;
- б) наукові, напіввільні, вільні, творчі;
- в) навчальні, контрольні;
- г) літературознавчі, публіцистичні, художні.

59. Який прийом варто застосовувати для ефективного розвитку усного мовлення?

- а) створення мовленнєвих ситуацій;
- б) проведення перегляду кінофільму;
- в) написання творів;
- г) створення мультимедійних презентацій.